

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет ветеринарної медицини

Кафедра іноземних мов

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету ветеринарної медицини

 Анатолій РЕВУНЕЦЬ

«29» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**СУЧАСНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ
ТА ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ**

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

Галузь знань: 21 «Ветеринарія»

Спеціальність: 211 «Ветеринарна медицина»

Освітня програма: «Ветеринарна медицина»

Житомир – 2024

Розробник: Климова К. Я., д-р. пед. н., професор
(прізвище, ініціали, науковий ступінь, вчене звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри іноземних мов

Протокол № 1 від «28» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри _____ (Сніжана КУБРАК)

Погоджено із гарантом освітньо-наукової програми «Ветеринарна медицина»

_____ (Тетяна КОТ)

Схвалено навчально-методичною комісією факультету ветеринарної медицини

Протокол № 1 від «28» серпня 2024 р.

Голова НМК _____ (Жанна РИБАЧУК)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма
Загальна кількість: кредитів – 4 годин – 120 змістових модулів – 4	Галузь знань <u>21 «Ветеринарія»</u>	Обов'язкова
	Спеціальність <u>211 «Ветеринарна медицина»</u>	Рік підготовки:
		1-й
	Освітній ступінь: <u>доктор філософії</u>	Семестр
		2-й
		Лекції
		20 год.
		Практичні
		20 год.
		Самостійна робота
		80 год.
Форма підсумкового контролю:		
залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни циклу універсальної підготовки полягає у формуванні в здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти професійно-педагогічної компетентності, зокрема високого рівня педагогічної майстерності, коли відбувається синтез наукових знань із фахових дисциплін та вмінь і навичок ефективно використовувати традиційні й інноваційні методи їх викладання у вищій школі.

Завданнями дисципліни є формування: 1) знань про предмет, завдання, основні категорії та актуальні проблеми методики викладання у вищій школі; 2) знань про комунікативне забезпечення освітнього процесу у вищій школі; 3) знань про методику підготовки навчальних занять у вищій школі, вмінь і навичок практичного застосування цих знань у власній роботі; 4) знань про педагогічну майстерність як найвищий рівень педагогічної діяльності викладача вищої школи, орієнтованих на професійну діяльність вмінь і практичних навичок.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких компетентностей:

а) загальних (ЗК):

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

б) спеціальних/фахових (СК/ФК):

СК 4. Здатність вести наукові дискусії на вітчизняному та міжнародному рівнях, відстоювати свою наукову позицію з дотриманням норм наукової етики і академічної чесності.

СК 6. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з ветеринарної медицини і суміжних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку та отримання нових знань і здійснення інновацій.

ПРН 8. Глибоко розуміти загальні принципи, методи та методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері ветеринарії та у викладацькій практиці.

ПРН 11. Організувати і здійснювати освітній процес у сфері ветеринарної медицини, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати**:

- структуру вищої освіти в Україні;
- методологію педагогіки вищої школи;

- загальнодидактичні принципи, форми, засоби навчання; традиційні та інноваційні методи навчання;
- структурні компоненти навчально-методичного забезпечення дисципліни в ЗВО;
- психолого-педагогічні особливості комунікації суб'єктів навчання;
- структуру педагогічної майстерності науково-педагогічного працівника.

вміти:

- ефективно використовувати традиційні та інноваційні методи навчання у різних формах викладання фахових дисциплін;
- володіти педагогічною майстерністю у навчальному процесі, у тому числі мистецтвом переконання та аргументування у педагогічній комунікації;
- застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології, включаючи методи отримання, обробки та зберігання інформації.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Предмет, завдання, основні категорії та актуальні проблеми методики викладання у вищій школі.

Тема 1. Мета, завдання та зміст вищої освіти в Україні. Методологія педагогіки вищої школи. Державні стандарти вищої освіти.

1. Вища освіта в Україні: зміст, законодавча база. Методологія педагогіки вищої школи.
2. Предмет та завдання методики викладання у вищій школі
3. Філософські концепції персоналізму, прагматизму, екзистенціалізму, неотомізму, сцієнтизму, натуралізму та інших течій у педагогіці.
4. Зміст стандартів вищої освіти (за галузями). Перелік компетентностей здобувачів.

Тема 2. Методи педагогіки вищої школи. Загальнодидактичні принципи, форми і засоби. Поняття про традиційні та інноваційні методи навчання.

1. Дидактика вищої школи: категорійний апарат.
2. Принципи навчання у ЗВО (дидактичні принципи): загальна характеристика.
3. Загальна характеристика дидактичних методів, прийомів та організаційних форм навчання. Засоби навчання у вищій школі.
4. Співвідношення понять «метод навчання», «методика навчання», «методична система» і «технологія навчання». Традиційні та інноваційні методи навчання. Активні та інтерактивні методи.
5. Електронні засоби навчання.
6. Методи інтерв'ювання, проєктів, портфоліо, коло ідей, акваріум у дидактиці вищої школи.

Тема 3. Професійна діяльність викладача ЗВО. Дидактична, технологічна та організаційна діяльність викладача. Зміст навчально-методичного забезпечення дисципліни.

1. Структура і зміст педагогічного проєктування методичної системи.
2. Зміст навчально-методичного забезпечення дисципліни.
3. Зміст НМЗ однієї з дисциплін (за вибором).

Змістовний модуль 2. Комунікативне забезпечення освітнього процесу у вищій школі.

Тема 4. Психолого-педагогічні особливості комунікативної взаємодії викладач-студент.

1. Психологічні засади навчання у вищій школі.
2. Сучасні психолого-педагогічні вимоги до викладача вищої школи. Професіоналізм педагога і форми професійного самовдосконалення.
3. Взаємодія викладача і студента як чинник становлення особистості молодшої людини. Домінантні риси особистості викладача ЗВО. Поняття про педагогічну етику.
4. Психологічні особливості професійних деформацій у педагогічній діяльності.
5. Професійно-педагогічна комунікація як феномен педагогічної діяльності викладача. Поняття про комунікативну поведінку.
6. Невербальні засоби професійно-педагогічної комунікації.

Тема 5. Мовнокомунікативна професійна компетентність як особистісна якість викладача.

1. Політика держави в галузі мовної освіти. Компетентнісний підхід в освіті.
2. Поняття про мовнокомунікативну професійну компетентність викладача.
3. Культура мовлення викладача ЗВО. Комунікативні якості професійного мовлення.
4. Поняття державної, загальнонародної, рідної, національної та літературної мови: дефініції.

Змістовний модуль 3. Методика підготовки навчальних занять у вищій школі.

Тема 6. Лекція як провідна форма навчального процесу. Типологія лекцій.

1. Загальна характеристика організаційних форм навчання у ЗВО.
2. Лекційні заняття як теоретичне підґрунтя для прикладних організаційних форм навчання. Типологія лекцій.
3. Порівняльна характеристика традиційних та інноваційних лекцій.
4. Бінарні лекції з фахових дисциплін.
5. Лекція як жанр академічного красномовства: історичний аспект.

Тема 7. Практичне, семінарське і лабораторне заняття: загальна характеристика.

1. Практичне заняття як частина лекторського плану. Структура, основні завдання, вимоги до проведення. Специфіка семінарських занять.
2. Мета, структура і значення лабораторних занять у професійній підготовці майбутніх фахівців. Вимоги до викладача.
3. Колоквіум як форма диференційованого оцінювання рівня знань з дисципліни у ЗВО. Навчальні тренінги, конкурси-змагання.
4. Практичні заняття в умовах дистанційного навчання.

Тема 8. Форми організації індивідуально-самостійної роботи студентів.

1. Основні напрями побудови навчального процесу на основі індивідуально-самостійної роботи студентів.
2. Зміст індивідуально-самостійної роботи студентів ЗВО: форми, види контролю, чинники, що сприяють активізації роботи. Організація ІСРС на основі сучасних освітніх технологій.
3. Програми індивідуальних навчальних занять та консультацій у ЗВО.
4. Дистанційне навчання: історія, переваги та недоліки. Особливості суб'єкт-суб'єктної навчальної взаємодії викладача зі студентами. Змішане навчання.
5. Психолого-педагогічні аспекти організації самостійної навчальної діяльності студентів.

Змістовний модуль 4. Педагогічна майстерність як найвищий рівень педагогічної діяльності викладача вищої школи.

Тема 9. Структурні компоненти педагогічної майстерності.

1. Поняття педагогічної майстерності. Рівні педагогічної майстерності викладача. Особливості процесу оволодіння педмайстерністю.
2. Структурні компоненти педагогічної майстерності та принципи її вдосконалення.
3. Зміст професіограми викладача ЗВО.
4. Саморозвиток педагогічної майстерності викладача в умовах інформаційно-технологічного суспільства.

Тема 10. Самовиховання як шлях професійного самовдосконалення викладача.

1. Професіоналізм самовдосконалення у структурі професійної педагогічної діяльності викладача ЗВО.
2. Самовиховання як складник і результат виховання і всього процесу розвитку особистості.
3. Фактори впливу на процес самовиховання. Форми і методи самовиховання.
4. Акмеологічний підхід у педагогічній освіті України.

4. Структура навчальної дисципліни

Структура курсу	Кількість годин			
	Денна форма			
	Усього	у тому числі		
лекції		практ.	сам.р.	5
1	2	3	4	5
Змістовний модуль 1. Предмет, завдання, основні категорії та актуальні проблеми методики викладання у вищій школі				
Тема 1. Мета, завдання та зміст вищої освіти в Україні. Методологія педагогіки вищої школи. Державні стандарти вищої освіти. 1. Вища освіта в Україні: зміст, законодавча база. Методологія педагогіки вищої школи. 2. Предмет та завдання методики викладання у вищій школі 3. Філософські концепції персоналізму, прагматизму, екзистенціалізму, неотомізму, сцієнтизму, натуралізму та інших течій у педагогіці. 4. Зміст стандарту вищої освіти. Перелік компетентностей здобувачів вищої освіти.	12	2	2	8
Тема 2. Методи педагогіки вищої школи. Загальнодидактичні принципи, форми і засоби. Поняття про традиційні та інноваційні методи навчання. 1. Дидактика вищої школи: категорійний апарат. 2. Принципи навчання у ЗВО (дидактичні принципи): загальна характеристика. 3. Загальна характеристика дидактичних методів, прийомів та організаційних форм навчання. Засоби навчання у вищій школі. 4. Співвідношення понять «метод навчання», «методика навчання», «методична система» і «технологія навчання». Традиційні та інноваційні методи навчання. Активні та інтерактивні методи. 5. Електронні засоби навчання. 6. Методи інтерв'ювання, проєктів, портфоліо, коло ідей, акваріум у дидактиці вищої школи.	12	2	2	8
Тема 3. Професійна діяльність викладача ЗВО. Дидактична, технологічна та організаційна діяльність викладача. Зміст навчально-методичного забезпечення дисципліни. 1. Структура і зміст педагогічного проєктування методичної системи. 2. Зміст навчально-методичного забезпечення дисципліни. 3. Зміст НМЗ однієї з дисциплін (за вибором).	12	2	2	8
Разом за змістовним модулем 1	36	6	6	24
Змістовний модуль 2. Комунікативне забезпечення освітнього процесу у вищій школі				
Тема 4. Психолого-педагогічні особливості комунікативної взаємодії викладач-студент. 1. Психологічні засади навчання у вищій школі. 2. Сучасні психолого-педагогічні вимоги до викладача вищої школи. Професіоналізм педагога і форми	12	2	2	8

<p>професійного самовдосконалення.</p> <p>3. Взаємодія викладача і студента як чинник становлення особистості молодшої людини. Домінантні риси особистості викладача ЗВО. Поняття про педагогічну етику.</p> <p>4. Психологічні особливості професійних деформацій у педагогічній діяльності.</p> <p>5. Професійно-педагогічна комунікація як феномен педагогічної діяльності викладача. Поняття про комунікативну поведінку.</p> <p>6. Невербальні засоби професійно-педагогічної комунікації.</p>				
<p>Тема 5. Мовнокомунікативна професійна компетентність як особистісна якість викладача.</p> <p>1. Політика держави в галузі мовної освіти. Компетентнісний підхід в освіті.</p> <p>2. Поняття про мовнокомунікативну професійну компетентність викладача.</p> <p>3. Культура мовлення викладача ЗВО. Комунікативні якості професійного мовлення.</p> <p>4. Поняття державної, загальнонародної, рідної, національної та літературної мови: дефініції.</p>	12	2	2	8
Разом за змістовним модулем 2	24	4	4	16
Змістовний модуль 3. Методика підготовки навчальних занять у вищій школі				
<p>Тема 6. Лекція як провідна форма навчального процесу. Типологія лекцій.</p> <p>1. Загальна характеристика організаційних форм навчання у ЗВО.</p> <p>2. Лекційні заняття як теоретичне підґрунтя для прикладних організаційних форм навчання. Типологія лекцій.</p> <p>3. Порівняльна характеристика традиційних та інноваційних лекцій.</p> <p>4. Бінарні лекції з фахових дисциплін.</p> <p>5. Лекція як жанр академічного красномовства: історичний аспект.</p>	12	2	2	8
<p>Тема 7. Практичне, семінарське і лабораторне заняття: загальна характеристика.</p> <p>1. Практичне заняття як частина лекторського плану. Структура, основні завдання, вимоги до проведення. Специфіка семінарських занять.</p> <p>2. Мета, структура і значення лабораторних занять у професійній підготовці майбутніх фахівців. Вимоги до викладача.</p> <p>3. Колоквіум як форма диференційованого оцінювання рівня знань з дисципліни у ЗВО. Навчальні тренінги, конкурси-змагання.</p> <p>4. Практичні заняття в умовах дистанційного навчання і галузевої термінології.</p>	12	2	2	8
<p>Тема 8. Форми організації індивідуально-самостійної роботи студентів.</p> <p>1. Основні напрями побудови навчального процесу на</p>	12	2	2	8

основі індивідуально-самостійної роботи студентів. 2. Зміст індивідуально-самостійної роботи студентів ЗВО: форми, види контролю, чинники, що сприяють активізації роботи. Організація ІСРС на основі сучасних освітніх технологій. 3. Програми індивідуальних навчальних занять та консультацій у ЗВО. 4. Дистанційне навчання: історія, переваги та недоліки. Особливості суб'єкт-суб'єктної навчальної взаємодії викладача зі студентами. Змішане навчання. 5. Психолого-педагогічні аспекти організації самостійної навчальної діяльності студентів.				
Разом за змістовним модулем 3	36	6	6	24
Змістовний модуль 4. Педагогічна майстерність як найвищий рівень педагогічної діяльності викладача вищої школи				
Тема 9. Структурні компоненти педагогічної майстерності. 1. Поняття педагогічної майстерності. Рівні педагогічної майстерності викладача. Особливості процесу оволодіння педмайстерністю. 2. Структурні компоненти педагогічної майстерності та принципи її вдосконалення. 3. Зміст професіограми викладача ЗВО. 4. Саморозвиток педагогічної майстерності викладача в умовах інформаційно-технологічного суспільства 2019 року.	12	2	2	8
Тема 10. Самовиховання як шлях професійного самовдосконалення викладача. 1. Професіоналізм самовдосконалення у структурі професійної педагогічної діяльності викладача ЗВО. 2. Самовиховання як складник і результат виховання і всього процесу розвитку особистості. 3. Фактори впливу на процес самовиховання. Форми і методи самовиховання. 4. Акмеологічний підхід у педагогічній освіті України.	12	2	2	8
Разом за змістовним модулем 4	24	4	4	16
Усього годин	120	20	20	80

5. Теми практичних занять

Назва теми та план заняття	Кількість годин
Змістовний модуль 1. Предмет, завдання, основні категорії та актуальні проблеми методики викладання у вищій школі	
Тема 1. Мета, завдання та зміст вищої освіти в Україні. Методологія педагогіки вищої школи. Державні стандарти вищої освіти. 1. Вища освіта в Україні: зміст, законодавча база. Методологія педагогіки вищої школи. 2. Предмет та завдання методики викладання у вищій школі 3. Філософські концепції персоналізму, прагматизму, екзистенціалізму, неотомізму, сцієнтизму, натуралізму та інших течій у педагогіці. 4. Зміст стандартів вищої освіти за галузями. Перелік компетентностей здобувачів. Вид роботи – бліц-опитування, повідомлення, конспектування.	2

<p>Тема 2. Методи педагогіки вищої школи. Загальнодидактичні принципи, форми і засоби. Поняття про традиційні та інноваційні методи навчання.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дидактика вищої школи: категорійний апарат. 2. Принципи навчання у ЗВО (дидактичні принципи): загальна характеристика. 3. Загальна характеристика дидактичних методів, прийомів та організаційних форм навчання. Засоби навчання у вищій школі. 4. Співвідношення понять «метод навчання», «методика навчання», «методична система» і «технологія навчання». Традиційні та інноваційні методи навчання. Активні та інтерактивні методи. 5. Електронні засоби навчання. 6. Методи інтерв'ювання, проєктів, портфоліо, коло ідей, акваріум у дидактиці вищої школи. <p>Вид роботи – створення глосарію до теми, складання порівняльної таблиці, тематики проєктів, робота з комп'ютером.</p>	2
<p>Тема 3. Професійна діяльність викладача ЗВО. Дидактична, технологічна та організаційна діяльність викладача. Зміст навчально-методичного забезпечення дисципліни.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структура і зміст педагогічного проєктування методичної системи. 2. Зміст навчально-методичного забезпечення дисципліни. 3. Зміст НМЗ однієї з дисциплін (за вибором). <p>Вид роботи – складання силабусу та робочої програми дисципліни за фахом, робота з ОПП.</p>	2
<p>Змістовний модуль 2. Комунікативне забезпечення освітнього процесу у вищій школі</p>	
<p>Тема 4. Психолого-педагогічні особливості комунікативної взаємодії викладач-студент.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічні засади навчання у вищій школі. 2. Сучасні психолого-педагогічні вимоги до викладача вищої школи. Професіоналізм педагога і форми професійного самовдосконалення. 3. Взаємодія викладача і студента як чинник становлення особистості молодої людини. Домінантні риси особистості викладача ЗВО. Поняття про педагогічну етику. 4. Психологічні особливості професійних деформацій у педагогічній діяльності. 5. Професійно-педагогічна комунікація як феномен педагогічної діяльності викладача. Поняття про комунікативну поведінку. 6. Невербальні засоби професійно-педагогічної комунікації. <p>Вид роботи – ділова гра, презентації, виконання тестів із теми.</p>	2
<p>Тема 5. Мовнокомунікативна професійна компетентність як особистісна якість викладача.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Політика держави в галузі мовної освіти. Компетентнісний підхід в освіті. 2. Поняття про мовнокомунікативну професійну компетентність викладача. 3. Культура мовлення викладача ЗВО. Комунікативні якості професійного мовлення. 4. Поняття державної, загальнонародної, рідної, національної та літературної мови: дефініції. <p>Вид роботи – виступи з теми, виконання тестів, вправ.</p>	2
<p>Змістовний модуль 3. Методика підготовки навчальних занять у вищій школі</p>	
<p>Тема 6. Лекція як провідна форма навчального процесу. Типологія лекцій.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика організаційних форм навчання у ЗВО. 2. Лекційні заняття як теоретичне підґрунтя для прикладних організаційних форм навчання. Типологія лекцій. 3. Порівняльна характеристика традиційних та інноваційних лекцій. 4. Бінарні лекції з фахових дисциплін. 5. Лекція як жанр академічного красномовства: історичний аспект. <p>Вид роботи – складання плану-конспекту лекції за фахом.</p>	2

<p>Тема 7. Практичне, семінарське і лабораторне заняття: загальна характеристика.</p> <p>1. Практичне заняття як частина лекторського плану. Структура, основні завдання, вимоги до проведення. Специфіка семінарських занять.</p> <p>2. Мета, структура і значення лабораторних занять у професійній підготовці майбутніх фахівців. Вимоги до викладача.</p> <p>3. Колоквіум як форма диференційованого оцінювання рівня знань з дисципліни у ЗВО. Навчальні тренінги, конкурси-змагання.</p> <p>4. Практичні заняття в умовах дистанційного навчання.</p> <p>Вид роботи – складання плану-конспекту практичного/лабораторного заняття.</p>	2
<p>Тема 8. Форми організації індивідуально-самостійної роботи студентів.</p> <p>1. Основні напрями побудови навчального процесу на основі індивідуально-самостійної роботи студентів.</p> <p>2. Зміст індивідуально-самостійної роботи студентів ЗВО: форми, види контролю, чинники, що сприяють активізації роботи. Організація ІСРС на основі сучасних освітніх технологій.</p> <p>3. Програми індивідуальних навчальних занять та консультацій у ЗВО.</p> <p>4. Дистанційне навчання: історія, переваги та недоліки. Особливості суб'єкт-суб'єктної навчальної взаємодії викладача зі студентами. Змішане навчання.</p> <p>5. Психолого-педагогічні аспекти організації самостійної навчальної діяльності студентів.</p> <p>Вид роботи – розробка завдань для самостійної роботи (за фахом)</p>	2
<p>Змістовний модуль 4. Педагогічна майстерність як найвищий рівень педагогічної діяльності викладача вищої школи</p>	
<p>Тема 9. Структурні компоненти педагогічної майстерності.</p> <p>1. Поняття педагогічної майстерності. Рівні педагогічної майстерності викладача. Особливості процесу оволодіння педмайстерністю.</p> <p>2. Структурні компоненти педагогічної майстерності та принципи її вдосконалення.</p> <p>3. Зміст професіограми викладача ЗВО.</p> <p>4. Саморозвиток педагогічної майстерності викладача в умовах інформаційно-технологічного суспільства</p> <p>Вид роботи – розв'язання педагогічних задач.</p>	2
<p>Тема 10. Самовиховання як шлях професійного самовдосконалення викладача.</p> <p>1. Професіоналізм самовдосконалення у структурі професійної педагогічної діяльності викладача ЗВО.</p> <p>2. Самовиховання як складник і результат виховання і всього процесу розвитку особистості.</p> <p>3. Фактори впливу на процес самовиховання. Форми і методи самовиховання.</p> <p>4. Акмеологічний підхід у педагогічній освіті України.</p> <p>Вид роботи – підготовка презентацій з питань теми.</p>	2
Всього	20

6. Самостійна робота

Назва теми та види завдань	Кількість годин
<p>Змістовний модуль 1. Предмет, завдання, основні категорії та актуальні проблеми методики викладання у вищій школі</p>	
<p>Тема 1. Мета, завдання та зміст вищої освіти в Україні. Методологія педагогіки вищої школи. Державні стандарти вищої освіти.</p> <p>1. Вища освіта в Україні: зміст, законодавча база. Методологія педагогіки вищої школи (робота з джерелами – складання бібліографії).</p>	8

<p>2. Предмет та завдання методики викладання у вищій школі (робота з підручником – тези).</p> <p>3. Філософські концепції персоналізму, прагматизму, екзистенціалізму, неотомізму, сцієнтизму, натуралізму та інших течій у педагогіці (підготувати реферати).</p> <p>4. Зміст стандарту вищої освіти. Перелік компетентностей здобувачів (конспектування).</p>	
<p>Тема 2. Методи педагогіки вищої школи. Загальнодидактичні принципи, форми і засоби. Поняття про традиційні та інноваційні методи навчання.</p> <p>1. Дидактика вищої школи: категорійний апарат (підготовка глосарію).</p> <p>2. Принципи навчання у ЗВО (дидактичні принципи): загальна характеристика (скласти тематичну таблицю).</p> <p>3. Загальна характеристика дидактичних методів, прийомів та організаційних форм навчання. Засоби навчання у вищій школі (підготувати повідомлення).</p> <p>4. Співвідношення понять «метод навчання», «методика навчання», «методична система» і «технологія навчання». Традиційні та інноваційні методи навчання. Активні та інтерактивні методи (скласти порівняльну таблицю).</p> <p>5. Електронні засоби навчання (повідомлення про електронні навчальні платформи).</p> <p>6. Методи інтерв'ювання проєктів, портфоліо, коло ідей, акваріум у дидактиці вищої школи (захист проєкту).</p>	8
<p>Тема 3. Професійна діяльність викладача ЗВО. Дидактична, технологічна та організаційна діяльність викладача. Зміст навчально-методичного забезпечення дисципліни.</p> <p>1. Структура і зміст педагогічного проєктування методичної системи (скласти алгоритм дій).</p> <p>2. Зміст навчально-методичного забезпечення дисципліни.</p> <p>3. Зміст НМЗ однієї з дисципліни за вибором (підготувати електронні матеріали з фахового курсу).</p>	8
<p>Змістовний модуль 2. Комунікативне забезпечення освітнього процесу у вищій школі</p>	
<p>Тема 4. Психолого-педагогічні особливості комунікативної взаємодії викладач-студент.</p> <p>1. Психологічні засади навчання у вищій школі.</p> <p>2. Сучасні психолого-педагогічні вимоги до викладача вищої школи. Професіоналізм педагога і форми професійного самовдосконалення.</p> <p>3. Взаємодія викладача і студента як чинник становлення особистості молодшої людини. Домінантні риси особистості викладача ЗВО. Поняття про педагогічну етику.</p> <p>4. Психологічні особливості професійних деформацій у педагогічній діяльності.</p> <p>5. Професійно-педагогічна комунікація як феномен педагогічної діяльності викладача. Поняття про комунікативну поведінку.</p> <p>6. Невербальні засоби професійно-педагогічної комунікації. (скласти діалоги викладач/студент, дидактичні ігри).</p>	8
<p>Тема 5. Мовнокомунікативна професійна компетентність як особистісна якість викладача.</p> <p>1. Політика держави в галузі мовної освіти. Компетентнісний підхід в освіті.</p> <p>2. Поняття про мовнокомунікативну професійну компетентність викладача.</p> <p>3. Культура мовлення викладача ЗВО. Комунікативні якості професійного мовлення.</p> <p>4. Поняття державної, загальнонародної, рідної, національної та літературної мови: дефініції. (робота зі словниками, опрацювання текстів з підручників, виконання вправ).</p>	8

Змістовний модуль 3. Методика підготовки навчальних занять у вищій школі	
<p>Тема 6. Лекція як провідна форма навчального процесу. Типологія лекцій.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика організаційних форм навчання у ЗВО. 2. Лекційні заняття як теоретичне підґрунтя для прикладних організаційних форм навчання. Типологія лекцій. 3. Порівняльна характеристика традиційних та інноваційних лекцій. 4. Бінарні лекції з фахових дисциплін. 5. Лекція як жанр академічного красномовства: історичний аспект. (підготувати конспект лекцій за трьома типами). 	8
<p>Тема 7. Практичне, семінарське і лабораторне заняття: загальна характеристика.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Практичне заняття як частина лекторського плану. Структура, основні завдання, вимоги до проведення. Специфіка семінарських занять. 2. Мета, структура і значення лабораторних занять у професійній підготовці майбутніх фахівців. Вимоги до викладача. 3. Колоквіум як форма диференційованого оцінювання рівня знань з дисципліни у ЗВО. Навчальні тренінги, конкурси-змагання. 4. Практичні заняття в умовах дистанційного навчання. (підготуватися за питальником до колоквіуму). 	8
<p>Тема 8. Форми організації індивідуально-самостійної роботи студентів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні напрями побудови навчального процесу на основі індивідуально-самостійної роботи студентів. 2. Зміст індивідуально-самостійної роботи студентів ЗВО: форми, види контролю, чинники, що сприяють активізації роботи. Організація ІСРС на основі сучасних освітніх технологій. 3. Програми індивідуальних навчальних занять та консультацій у ЗВО. 4. Дистанційне навчання: історія, переваги та недоліки. Особливості суб'єкт-суб'єктної навчальної взаємодії викладача зі студентами. Змішане навчання. (підготувати презентацію). 5. Психолого-педагогічні аспекти організації самостійної навчальної діяльності студентів (виконати тестові завдання). 	8
Змістовний модуль 4. Педагогічна майстерність як найвищий рівень педагогічної діяльності викладача вищої школи	
<p>Тема 9. Структурні компоненти педагогічної майстерності.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття педагогічної майстерності. Рівні педагогічної майстерності викладача. Особливості процесу оволодіння педмайстерністю. 2. Структурні компоненти педагогічної майстерності та принципи її вдосконалення. 3. Зміст професіограми викладача ЗВО. 4. Саморозвиток педагогічної майстерності викладача в умовах інформаційно-технологічного суспільства. 5. Слово вчителя – інструмент впливу на душу вихованця. В. Сухомлинський. (написати есе). 	8
<p>Тема 10. Самовиховання як шлях професійного самовдосконалення викладача.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Професіоналізм самовдосконалення у структурі професійної педагогічної діяльності викладача ЗВО (підготувати повідомлення). 2. Самовиховання як складник і результат виховання і всього процесу розвитку особистості (підготувати презентація). 3. Фактори впливу на процес самовиховання. Форми і методи самовиховання. (ділова гра). 4. Акмеологічний підхід у педагогічній освіті України (підготувати реферат). 	8
Всього	80

7. Методи навчання

Методи навчання ґрунтуються на принципах студентоцентризму та індивідуально-особистісного підходу до здобувачів вищої освіти, а також виходячи з академічної автономії викладача, та включають:

1. Словесний (лекції, проблемні лекції, бесіди, дискусії, діалоги).
2. Пояснювально-ілюстративний (мультимедійні презентації, відеоматеріали, демонстрація дидактичних матеріалів, освітніх кейсів і аналіз прикладів педагогічної практики).
3. Практичний (практикуми, моделювання навчальних занять, розробка фрагментів лекцій і практичних занять, виконання індивідуальних та групових завдань).
4. Інтерактивний, комунікативно-дослідницький (робота в малих групах, групові обговорення, круглі столи, тренінги, педагогічні майстерні).
5. Інноваційний, цифрово-орієнтований (використання цифрових освітніх платформ, елементів дистанційного навчання, онлайн-тестування, електронних курсів у системі Moodle).

Застосування цих форм і методів навчання дає можливість значно активізувати навчальний процес з дисципліни, систематизувати і поглибити знання та навички у здобувачів вищої освіти.

8. Форми контролю і методи оцінювання

Форми контролю знань здобувачів вищої освіти з дисципліни «Сучасні методики викладання у вищій школі та педагогічна майстерність»: поточний, періодичний та підсумковий. Поточний контроль включає тематичне оцінювання, а періодичний – модульний контроль. Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді на семінарських заняттях, за самостійні та контрольні роботи. Періодичний (модульний) контроль проводиться у формі тестування. Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного та періодичного контролю виставляється студентам в журнал після кожного контрольного заходу. Здобувача вищої освіти слід вважати атестованим та допущеним до підсумкового контролю – заліку, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Максимально/мінімально можлива кількість балів за поточний і періодичний контроль упродовж семестру – 60/36 та максимально/мінімально можлива кількість балів, набраних на заліку – 40/24.

Оцінювання кожного з виконаних практичних завдань здійснюється за такими критеріями:

5 балів – здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичного завдання, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує практичне завдання стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки;

4 бали – здобувач вищої освіти достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичного завдання, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки;

3 бали – здобувач вищої освіти відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє базові знання окремих положень, наводить приклади типових бухгалтерських проведення, проводить прості розрахунки. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки;

2 бали – здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичного завдання;

1 бал – здобувач вищої освіти не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді;

0 балів – здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичного завдання.

Під час оцінювання знань і вмінь здобувачів можуть бути враховані результати навчання, отримані у неформальній освіті. Для цього, здобувач освіти, що має підтвердження про результати навчання у неформальній освіті (сертифікат, диплом чи інший документ), звертається із письмовою заявою в деканат факультету і складає підсумковий контроль предметній комісії. Наявність підтверджуючих документів є підставою для зарахування окремої теми лекційного чи практичного заняття, змістовного модуля чи всього навчального матеріалу дисципліни за умови, що програма неформальної освіти відповідає робочій програмі дисципліни.

9. Питання для підсумкового контролю

1. Структура вищої освіти в Україні. Типи закладів вищої освіти.
2. Рівні вищої освіти та наукові ступені. Закон України «Про вищу освіту».
3. Види документів про вищу освіту (наукові ступені).
4. Стандарт вищої освіти: визначення.
5. Предмет методології педагогіки вищої школи.
6. Поняття методика викладання у вищій школі у зв'язку з поняттями: педагогіка вищої школи, дидактика, методика викладання.
7. Предмет і завдання методика викладання у вищій школі.
8. Категорійно-поняттєвий апарат дидактики вищої школи: викладання, навчання, учіння.
9. Предмет і завдання дидактики вищої школи.
10. Філософські, психологічні, власне дидактичні та специфічні загальні принципи навчання у вищій школі.
11. Форми організації навчання та дидактичні засоби у ЗВО.
12. Співвідношення понять «метод навчання», «методика навчання», «методична система» і «технологія навчання».
13. Методи та прийоми навчання. Класифікації методів навчання у дидактиці.
14. Традиційні та інноваційні методи навчання.
15. Активні та інтерактивні методи навчання.
16. Методична система - результат педагогічного проектування.
17. Проектування як початковий етап розробки методичної системи викладання фахової дисципліни.
18. Проблема моделювання у наукових дослідженнях.
19. Принцип модульності. Поняття про навчальний модуль та його структуру.
20. Принцип кредитності у Європейській кредитно-трансферній системі. Переваги. Поняття про кредит.
21. Структура навчально-методичного забезпечення дисципліни (НМЗ).
22. Психологічні засади навчання у вищій школі.
23. Сучасні психолого-педагогічні вимоги до викладача вищої школи. Професіоналізм педагога і форми професійного самовдосконалення.
24. Взаємодія викладача і студента як чинник становлення особистості молодшої людини. Домінантні риси особистості викладача ЗВО. Поняття про педагогічну етику.
25. Психологічні особливості професійних деформацій у педагогічній діяльності.
26. Професійно-педагогічна комунікація як феномен педагогічної діяльності викладача. Поняття про комунікативну поведінку.
27. Невербальні засоби професійно-педагогічної комунікації.

28. Політика держави в галузі мовної освіти. Компетентнісний підхід в освіті.
29. Поняття державної, загальнонародної, рідної, національної та літературної мови: дефініції.
30. Поняття про мовнокомунікативну професійну компетентність викладача.
31. Культура мовлення викладача ЗВО. Комунікативні якості професійного мовлення.
32. Загальна характеристика організаційних форм навчання у ЗВО.
33. Лекційні заняття як теоретичне підґрунтя для прикладних організаційних форм навчання. Типологія лекцій.
34. Порівняльна характеристика традиційних та інноваційних лекцій.
35. Бінарні лекції з фахових дисциплін.
36. Лекція як жанр академічного красномовства: історичний аспект.
37. Практичне заняття як частина лекторського плану. Структура, основні завдання, вимоги до проведення. Специфіка семінарських занять.
38. Мета, структура і значення лабораторних занять у професійній підготовці майбутніх фахівців. Вимоги до викладача.
39. Колоквіум як форма диференційованого оцінювання рівня знань з дисципліни у ЗВО. Навчальні тренінги, конкурси-змагання.
40. Практичні заняття в умовах дистанційного навчання.
41. Основні напрями побудови навчального процесу на основі індивідуально-самостійної роботи студентів.
42. Зміст індивідуально-самостійної роботи студентів ЗВО: форми, види контролю, чинники, що сприяють активізації роботи. Організація ІСРС на основі сучасних освітніх технологій.
43. Програми індивідуальних навчальних занять та консультацій у ЗВО.
44. Дистанційне навчання: історія, переваги та недоліки. Особливості суб'єкт-суб'єктної навчальної взаємодії викладача зі студентами.
45. Психолого-педагогічні аспекти організації самостійної навчальної діяльності Поняття педагогічної майстерності. Рівні педагогічної майстерності викладача. Особливості процесу оволодіння педмайстерністю.
46. Структурні компоненти педагогічної майстерності та принципи її вдосконалення.
47. Зміст професіограми викладача ЗВО.
48. Саморозвиток педагогічної майстерності викладача в умовах інформаційно-технологічного суспільства.
49. Професіоналізм самовдосконалення у структурі професійної педагогічної діяльності викладача ЗВО.
50. Самовиховання як складник і результат виховання і всього процесу розвитку особистості.

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Приклад розрахунку балів для заліку

Поточний та періодичний контроль										Підсумковий контроль (залік)	Сума балів
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3			Змістовий модуль 4			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	40	100
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4		
Контрольна робота за ЗМ 1 – 5			Контрольна робота за ЗМ 2–5		Контрольна робота за ЗМ 3 –5			Контрольна робота за ЗМ 4–5			

Шкала оцінювання: національна та шкала університету

Сума балів за шкалою університету (за всі види освітньої діяльності)	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи) практики	для заліку
90-100	Відмінно	Зараховано
75-89	Добре	
60-74	Задовільно	
менше 60	Незадовільно	Не зараховано

Підсумковий контроль у формі заліку проводиться для всіх без винятку здобувачів вищої освіти (незалежно від сумарної кількості балів, отриманих за результатами поточного та/або періодичного контролю за семестр). До підсумкового контролю з навчальної дисципліни допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі види індивідуальних завдань та обов'язкових робіт, передбачених робочою програмою.

11. Рекомендована література

Основна

1. Казак І. О. Теорія і методика викладання в вищій школі. Конспект лекцій з навчальної дисципліни : навчальний посібник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 116 с.
2. Каплінський В. В. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Вінниця : Ніланд ЛТД, 2015. 224 с.
3. Климова К. Я. Теорія і практика формування мовнокомунікативної професійної компетенції студентів нефілологічних спеціальностей педагогічних університетів : монографія. Житомир : Рута, 2010. 560 с.
4. Климова К. Я. Риторичний канон у педагогічному дискурсі // Педагогічна риторика: історія, теорія, практика : монографія / [О. А. Кучерук, Н. Б. Голуб та ін.: за ред. О. А. Кучерук. К.: КНТ, 2016. С. 87–105.
5. Климова К. Я. Методичні рекомендації до вивчення дисципліни «Сучасні методики викладання у вищій школі та педагогічна майстерність» (для підготовки докторів філософії). Житомир: Поліський національний університет, 2023. 74 с.
6. Кравчук Н. Я., Коваль О. Є. Методика викладання у вищій школі (мотивація навчальної діяльності) : матеріали методичного семінару «Мотиваційний підхід до організації навчального процесу у вищій школі». Тернопіль: ТНЕУ, 2011. 81 с.
7. Омельчук С. А. Бути чесним у навчанні й науці: експрес-курс з академічної доброчесності для здобувачів вищої освіти : навчальний посібник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 80 с.
8. Самоактуалізація викладача-філолога: акмеологічний аспект професійно-педагогічної діяльності : монографія / К. Климова, А. Плечко, Д. Куриленко, О. Вознюк, Н. Щерба, О. Гордієнко, Л. Шевцова. Житомир : Вид-во Поліського національного університету, 2022. 220 с.

Додаткова

1. Закон України. Про забезпечення функціонування української мови як державної. Відомості Верховної Ради. 2019. 21. С. 81.
2. Климова К. Я. Культура спілкування як елемент педагогічної майстерності викладача закладу вищої освіти. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 16. Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики*: збірник наукових праць. 2019. Вип. 31 (41). С. 76–79.
3. Климова К. Я. Імітаційне моделювання ситуацій професійної педагогічної комунікації у процесі навчання української мови на нефілологічних факультетах університетів. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Випуск 59. Серія: Педагогічні науки*. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. С. 33–37.

4. Климова К. Я. Розвиток творчої обдарованості майбутнього фахівця у відкритому навчально-виховному середовищі університету: практичний аспект. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. 2017. Вип. 3 (89). С. 96–99.

5. Климова К. Я. Формування правописної компетентності здобувачів нефілологічних спеціальностей університетів у контексті реалізації державної мовної політики в Україні. *Слобожанський науковий вісник. Серія: Філологія*. 2023. 4. С. 85–89.

6. Климова К. Я. Розвиток критичного мислення студентів у процесі роботи з інформаційними джерелами. *Вісник Глухівського НПУ ім. О. Довженка. Педагогічні науки*. 2020. 1 (42). С.90–96.

7. Український правопис / Нац. акад. наук України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні, Ін-т укр. мови. Київ : Інститут української мови, 2019. 282 с.

12. Електронні інформаційні ресурси

1. Навчальне середовище Moodle (<http://m.polissiauniver.edu.ua/>).

2. Бібліотечно-інформаційний ресурс (наукові статті, автореферати дисертацій та дисертації, навчальні матеріали, матеріали конференцій, патенти, статистичні матеріали, наукові звіти):

- Інституційний репозитарій Поліського національного університету (<http://ir.polissiauniver.edu.ua/?locale=ua>);

- Житомирська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Олега Ольжича (https://www.lib.zt.ua/ua/our_resources/node/57), 10014, м. Житомир, Новий бульвар, 4, (0414) 37-34-65);

- Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua/>, м. Київ, просп. Голосіївський, 3, +380 (44) 524-81-36).

3. Офіційний сайт Національної комісії зі стандартів державної мови. URL : <https://mova.gov.ua/>